

37.13

UNDERVISNINGSVEJLEDNING
FOR FOLKESKOLEN **UDKAST**
21

Færdslære **1974**

FOLKESKOLENS LÆSEPLANSUDVALG

Folkeskolens læseplansudvalg

Skoledirektør Hans Jensen, *formand*
Overlærer Bent Andersen
Skoleinspektør Mogens Andersen
Undervisningsinspektør Jens Bach
Undervisningsdirektør A. Baunsbak-Jensen
Overlærer Else Byrith
Undervisningsinspektør A. Bøgeskov
Skolebestyrer B. Christensen-Dalsgaard
Undervisningsdirektør Rikard Frederiksen
Fuldmægtig Henrik Helsted, *tilforordnet*
Undervisningsinspektør Per Iversen
Skoledirektør Poul E. Jacobsen
Overlærer Jørgen Jensen
Skoledirektør mag. art. Kr. Thomsen Jensen
Undervisningsinspektør I. Skov Jørgensen
Overlærer Kirsten Kjersgaard
Undervisningsdirektør O. I. Mikkelsen
Fuldmægtig Eyvind Noer, *tilforordnet*
Undervisningsinspektør B. Kehlet Nørskov
Førstelærer Mogens Rafn
Skoledirektør Svend Aage Rasmussen
Adjunkt Kurt Stolt
Rektor Harald Torpe
Overlærer Kaj Varming

NB! Vedrørende spørgsmål om undervisningslokalers, herunder faglokalers udformning og indretning henvises til den af *Folkeskolens Byggeudvalg* udarbejdede publikation »Projekteringsgrundlag for folkeskoler« (Undervisningsministeriet, seneste udgave).

UNDERVISNINGSVEJLEDNING FOR FOLKESKOLEN - UDKAST

21

Færdselslære

1974

FOLKESKOLENS LÆSEPLANSUDVALG

I KOMMISSION HOS LÆRERFORENINGERNES MATERIALEUDVALG

F O R O R D

Nærværende udkast til undervisningsvejledning er et led i den række vejledninger, der udsendes af Folkeskolens Læseplansudvalg på grundlag af forslag til lov om folkeskolen af 15. december 1972, hvor der i § 4, stk. 8 bl. a. anføres:

»Undervisningsministeren fastsætter regler om formålet med undervisningen i de enkelte fag eller faggrupper og udsender vejledende timefordelingsplaner og læseplaner, jfr. § 16, stk. 1.«

Endvidere henvises til lovforslagets § 9.

Udsendelsen markerer tillige en ajourføring i overensstemmelse med den udvikling, der har fundet sted inden for det pågældende område, siden den sidste vejledning blev udsendt.

Udvalget ønsker at præcisere, at dette udkast sammen med de øvrige udkast til vejledninger i første række har til formål at danne grundlag for fortsatte drøftelser omkring indholdet og tilrettelæggelsen af folkeskolens undervisning og således ikke kan være udgangspunkt for en generel revision af de lokale undervisningsplaner, så længe der ikke er taget politisk stilling til det fremtidige lovgrundlag. Indholdet i udkastet vil dog formentlig tillige inden for de gældende undervisningsplaners rammer kunne virke inspirerende for undervisningen.

Vejledningen er udarbejdet af læseplansudvalgets fagudvalg nr. 4, der har haft følgende sammensætning:

Overlærer Kaj Varming, Fredericia
(formand)

Professor Kjeld Winding, Danmarks
Lærerhøjskole

Lærer Gunnar Hansen, Vissenbjerg
Fagkonsulent Arne Sloth Carlsen, direktoratet for folkeskolen, folkeoplysning, seminarier m. v. (sekretær)

Fagudvalget har benyttet materiale fra og samarbejdet med Skolefærdselsudvalgets underudvalg vedrørende skolernes færdselsundervisning, der har følgende sammensætning:

Undervisningsinspektør A. Søgård Jørgensen

Skoleinspektør Felix Clausen
Viceskoleinspektør Tom Frederiksen
Kontorchef Hans Jørgen Johansen
Politiasistent Viggo Kirk
Overlærer Ellen Knudsen

Lærer Ole Sørensen
Fuldmægtig Henrik Helsted (sekretær)

Vejledningen har – i den udstrækning, det har været muligt – været forelagt til udtalelse og til åben drøftelse i fagligt interesserede kredse og er herefter af fagudvalget indstillet til godkendelse i læseplansudvalget.

Her er forslaget blevet gennemdrøftet på ny og er – efter enkelte ændringer – i den nu foreliggende form tiltrådt af Folkeskolens Læseplansudvalg som dette udvalgs udkast til undervisningsvejledning for det omhandlede område i folkeskolen.

Folkeskolens Læseplansudvalg,
juni 1974.
Hans Jensen.

INDHOLD

1. Formål	7
1.1 Bemærkninger til formålet	7
2. Indhold og omfang	8
2.1. Børnehaveklasse og 1.–2. klassesettrin	8
2.2. 3.–5. klassesettrin	8
2.3. 6.–7. klassesettrin	8
2.4. 8.–9. klassesettrin	9
3. Samarbejde	10
3.1. Samarbejde med hjemmet	10
3.2. Samarbejde med politiet	10
3.3. Samarbejde med Rådet for Større Færdselssikkerhed	11

Skolens færdselslære har til formål: at give eleverne kendskab til og forståelse af de farer og vanskeligheder, de stilles over for i trafikken, samt at give dem viden om de færdselsregler og anvisninger, der er af betydning i denne forbindelse;

at udvikle elevernes færdighed i at bedømme trafikken og opøve dem i at færdes sikkert;

at bidrage til, at eleverne bliver opmærksomme og hensynsfulde trafikanter.

1.1. Bemærkninger til formålet

Det er en udbredt opfattelse, at færdselsulykkerne først og fremmest undgås ved, at trafikanterne er fuldt fortrolige med færdselsreglerne og nøje overholder dem. Ulykkesforskningen og færdselspsykologiske undersøgelser har imidlertid vist, at de menneskelige fejlhandlinger, der fø-

rer til ulykkerne, ikke så meget beror på uvidenhed om færdselsreglerne eller manglende vilje til at overholde dem som på en mangelfuld viden om de faktisk forekommende og stærkt varierede faremomenter, der i færdselsloven kun beskrives på en stærkt forenklet og generaliserende måde.

Ved en tidssvarende færdselslære er det nødvendigt at skelne mellem de normer, som er udtrykt i færdselslovens bestemmelser, og de reelle farer, som er til stede i den daglige trafik.

Målet er således ikke begrænset til kun at lære eleverne indholdet af færdselsreglerne, men sigter videre mod at udvikle elevernes færdselssans, d.v.s. vænne dem til en hensigtsmæssig adfærd, der bygger på kundskab om færdselspartnere, køretøjer, veje og tidspunkter, bevægelse og manøvrer samt færdselstaktik set ud fra forskellige trafikanters synspunkt.

Færdselslære er ikke et selvstændigt fag, men undervisningen skal tilrettelægges som et led i den almindelige undervisning i folkeskolen.

Færdselslære bør indgå som en del af klasselærerens opgave. Dog kan dele af undervisningen henlægges til andre læreres fag, hvor de naturligt hører hjemme.

2.1. Børnehaveklasser og 1. - 2. klassetrin

Den grundlæggende færdselsundervisning må først og fremmest sigte mod at gøre børnene fortrolige med gå- og cyklereglerne, give dem øvelse i at forudse andre trafikanters adfærd ud fra bedømmelse af deres alder, opmærksomhedsgrad og hensigt og give dem øvelse i at bedømme de kørendes hastighed og bevægelsesretning.

Undervisningen bør i størst mulig udstrækning ledsages af praktiske øvelser og iagttagelse af trafikken. Som øvelsesplads bør foruden klasseværelset også skolegården tages i anvendelse. Senere, når nogen sikkerhed er opnået, bør træningen fortsætte på veje og gader i skolens umiddelbare nærhed. Det vil være

nødvendigt, at denne træning foretages med mindre grupper børn.

2.2. 3. - 5. klassetrin

På disse klassetrin uddybes kendskabet til færdselsreglerne og til de forhold, som spiller en rolle for ulykkers opståen. Der lægges særlig vægt på øvelse i at forudse andre trafikanters fejl, at reagere hensigtsmæssigt over for disse, at bedømme faremomenter i det umiddelbare vejbillede og have øje for trafikken forskellige karakter på forskellige tider af døgnet, ugen og året. I tilknytning til cyklereglerne behandles endvidere sammenhængen mellem synsretning og bevægelse samt faremomenterne ved de manøvrer, hvor der skal tages hensyn til andre trafikanters hastighed og bevægelsesretning.

Alle færdselsregler og anvisninger vedrørende fodgængere og cyklister skal være behandlet med udgangen af 5. klassetrin.

2.3. 6. - 7. klassetrin

På disse klassetrin vedligeholdes det tidligere indlærte stof. Under repetitionen

gøres det eleverne klart, at færdselslovens bestemmelser kun i grove træk kan angive måden at forholde sig på i forskellige færdselssituationer. Det, der karakteriserer en god trafikant, er ikke blot lovlydighed og færdselssikker gå- og kørestil, men også evnen til at være agtpågivende over for farer og selv undgå at blive et faremoment.

Det anbefales at afholde cyklistprøver på 6. klassetrin.

Mod slutningen af 7. klassetrin vil det være hensigtsmæssigt at forberede eleverne på knallertkørsels problemer, blandt andet ved arbejde med de særlige regler for knallertkørsel. Det fremhæves, at det tidligere lærte stof også har betydning for knallertkørere, men mange færdselssituationer skal bedømmes på en anden måde, fordi man som motoriseret trafikant har andre orienterings- og manøvre muligheder.

2.4. 8. - 9. klassetrin

På disse klassetrin gøres det eleverne klart, at færdselslære er et emne, man ikke når til en egentlig afslutning med i skolen. Nye farer og vanskeligheder vil opstå, når man skifter fra cykel til knallert og videre til motorcykel og bil, og den almindelige udvikling i trafikken vil ligeledes ændre vilkårene.

Eleverne bør have et vist kendskab til samfundsmæssige problemer i forbindelse med færdsel og orienteres om måden, hvorpå samfundet har organiseret arbejdet for færdselssikkerheden (lovgivning, politi, retsvæsen, ulykkesforsikring, vejbygning, bilinspektion, færdselsundervisning og færdselspropaganda m. v.). Her er der mulighed for en nær tilknytning til faget samtidsorientering.

3.1. Samarbejde med hjemmet

Skolens færdselsundervisning og øvrige bestræbelser for børnenes trafiksikkerhed er et af de områder, hvor man kan påregne den mest levende interesse fra hjemmets side. Denne interesse bør udnyttes til at inddrage forældrene aktivt i arbejdet for at fremme færdselssikkerheden.

Skolen bør således knytte kontakt med hjemmene ved skolegangens påbegyndelse, når det gælder vejen til og fra skole. Dette kan ske, når børnene indskrives i skolen eller på den første skoledag, ved at skolen udleverer et materiale, der bør omfatte almene henstillinger til forældrene, f. eks. som at sørge for, at børnene har rimelig tid til at nå skolen, og at de følger en bestemt skolevej. Denne kan eventuelt i materialet angives for det enkelte barn.

Tillige bør materialet pege på særlige lokale forhold af betydning for børnenes sikkerhed.

Ved forældremøder og på anden måde bør der gives forældrene løbende infor-

mation om, hvordan de vil kunne støtte undervisningen, når det gælder børnenes færden i trafikken omkring hjemmet og i andre områder, hvor børnene jævnligt kommer.

Endelig bør forældrene informeres om skolepatruljeordningen og om afholdelsen af gåprøver og cyklistprøver. Hvor det er hensigtsmæssigt, kan forældrene yderligere opfordres til at medvirke aktivt herved.

3.2. Samarbejde med politiet

Ansvar for færdselslære påhviler skolen. Det er imidlertid af stor betydning, at skolen samarbejder med politiet om undervisningens tilrettelæggelse og gennemførelse.

Efter de retningslinier, der er udsendt til politikmyndighederne, kan politiet yde bistand ved den praktiske del af undervisningen (iagttagelse af trafikken, demonstration af færdselssituationer m.v.). Herudover kan politiet i rimeligt omfang deltage i færdselslære i klasserne, f. eks.

således at hver klasse så vidt muligt en gang om året modtager instruktion fra politiet i tilknytning til det stof, der gennemgås i årets løb.

Politiet medvirker tillige ved oprettelse af og tilsyn med skolepatruljer og ved afholdelse af cyklistprøver samt eventuelt gåprøver.

3.3. Samarbejde med Rådet for Større Færdselssikkerhed

Rådet for Større Færdselssikkerhed udarbejder en serie hjælpemidler til skolens færdselslære, og det står til rådighed med vejledning vedrørende den praktiske gennemførelse af færdselslære.

Læseplanudvalgets fagudvalg

Fagudvalg 1

Formændene for de respektive fagudvalg og underudvalg

Fagudvalg 2

Skoleinspektør Mogens Andersen (*formand*)
Skoleinspektør Karl Brøcher
Lektor Hans Jørgen Schiødt
Viceinspektør L. Nabe Nielsen (*sekretær*)

Fagudvalg 3

Skolebestyrer B. Christensen-Dalsgaard
(*formand*)
Overlærer Anders Johansen
Afdelingsleder Tage Werner
Fagkonsulent F. Tommerup Jensen
(*sekretær*)

Fagudvalg 4

Overlærer Kaj Varming (*formand*)
Lærer Gunnar Hansen
Professor Kjeld Winding
Fagkonsulent Arne Sloth Carlsen (*sekretær*)

Fagudvalg 5

Undervisningsinspektør Jens Bach (*formand*)
Skoleinspektør Ann Jeppesen
Afdelingsleder Ole B. Larsen
Fagkonsulent Knud Hansen (*sekretær*)

Fagudvalg 6

Viceskoleledere Emil Pedersen (*formand*)
Overlærer Kirsten Kjersgaard
Professor Gunnar Heerup
Fagkonsulent Chresten Skov (*sekretær*)

Fagudvalg 7

Overlærer Else Byrith (*formand*)
Skoleinspektør Karl Erik Jørgensen
Professor Poul Steller
Fagkonsulent Asger Byrnak (*sekretær*)

Fagudvalg 8

Skoleleder mag. art. Kr. Thomsen Jensen
(*formand*)
Sektionschef Johan Engelhardt
Professor Carl Aage Larsen
Viceinspektør J. J. Christensen (*sekretær*)

Læseplanudvalgets underudvalg

Børnehaveklasser

Viceskoleledere Ingolf Haubirk (*formand*)
Børnehaveklasseleder Gerda Christensen
Undervisningsinspektør Agnete Engberg
Viceskoleledere Thorkil Holm
Viceskoleledere Peter Vedde
Afdelingsleder Hans Vejleskov
Fagkonsulent Merete Rein (*sekretær*)

De to første skoleår

Overlærer Kirsten Kjersgaard (*formand*)
Lærer Bente Christiansen
Undervisningsinspektør Agnete Engberg
Professor Carl Aage Larsen
Afdelingsleder Hans Vejleskov
Afdelingsleder Tage Werner
Fagkonsulent Asger Byrnak (*sekretær*)

Prøver og deres anvendelse

Skoleledere Poul Erik Jacobsen (*formand*)
Afdelingsleder Jørgen Gregersen
Undervisningsinspektør B. Kehlet Nørskov
Fagkonsulent F. Tommerup Jensen
(*sekretær*)

Specialundervisning

Overlærer Kaj Varming (*formand*)
Skoleledere Niels Jørgen Bisgaard
Ledende skolepsykolog Kai Gjørtz-Laursen
Undervisningsinspektør I. Skov Jørgensen
Afdelingsleder Ole B. Larsen
Fagkonsulent Asger Byrnak (*sekretær*)

Undervisningsvejledning for folkeskolen . Udkast

Hidtil udkommet:

- 1 Dansk
- 2 Matematik
- 3 Fysik/Kemi
- 4 Kristendom/Religion
- 5 Historie
- 6 Geografi
- 7 Biologi
- 8 Musik
- 9 1.-2. klasse
- 10 Fremmedsprog
- 11 Undervisningsmidler
- 12 Børnehaveklasser
- 13 Psykologi/Sociologi
- 14 Drama
- 15 Sløjd
- 16 Idræt
- 17 Filmkundskab
- 18 Valgfaget Kemi
- 19 Valgfaget Elektronik

- 20 Barnepleje
- 21 Færdslæse
- 22 Maskinskrivning
- 23 Motorlære
- 24 Datalære
- 25 Håndarbejde
- 26 Hjemkundskab
- 27 Formning
- 28 P-fag
- 29 Samtidsorientering

Under forberedelse:

Uddannelses- og erhvervsorientering
Klasselærerfunktionen
Orienteringsfag
Økonomi
Virksomhedslære
Specialundervisning

Forhandles af:

LÆRERFORENINGERNES MATERIALEUDVALG
UPSALAGADE 6 — 2100 KØBENHAVN Ø